

dette Spørgsmaal er blevet afgjort. Men her forudsatte saaledes den ærede Rigsdagsmand selv, at Rigsraadets Lovlighed eller Ulovlighed vilde beroe paa Udfaldet af Rigsretsactionen. Naar vi betragte Sagen i og for sig selv, stiller den sig saaledes for mig ganske simpelt; men jeg har, da jeg var med at stille Forslaget til Rigsretsactionen, tillige udtryffeligt fremhævet, at med Hensyn til Fællesforfatningens Fremme har jeg nogen Tvivl, og at min yderligere Stilling til denne Sag derfor vilde være afhængig af Forhandlingernes videre Gang. Saaledes som Stillingen var tidligere, er det aabenbart, at jeg i selve Fællesforfatningens Interesse maatte forfølge Rigsretsactionen. Det var nemlig dengang givet, at Ministeriet ikke vilde gaae ind paa Grundlovsforandringerne, saaledes som de vare blevne vedtagne her i forrige Sæssion; det havde endog faaet en kongelig Resolution kastet ind meget tidligt, for at lægge denne Sag Hindringer iveien. Det var tillige høist sandsynligt, at det afgaaede Ministerium paa ingen Maade vilde kunne gjøre de Indrømmelser, som fra vor Side maatte anerkjendes som aldeles nødvendige til at gaae ind paa en Fællesforfatning; men, naar det stod saaledes, da maatte det netop for Fællesforfatningens Fremme være ønskeligt at see baade at faae Forordningen ud af Verden og tillige see at ramme dens Ophavsmand og sjerne dem fra Magten, hvis det kunde lade sig gjøre. Nu derimod er Stillingen endeel forskjellig. Efter den Vet, som den nærværende Regjering har betraadt, saa vil den jo træde i Forhandling baade med Rigsdagen og med det saakaldte Rigsraad; den vil gaae ud fra det Grundlag, der er givet i Forordningen af 26. Juli. Det er mig ikke indlysende, at Ministeriet behøvede at træde ud af dens frie, neutrale Stilling til denne Sag. Jeg kunde tænke mig, at Regjeringen kunde omtrent sige saaledes: „Vi tage Lovene, Forordningerne, saaledes som vi finde dem; det er ikke vor Sag at erklære en saadan med en kongelig Underskrift forsynet Forordning for at være ulovlig; dersom den

skulde erklæres for ulovlig, da maatte det stee igjennem en Rigsretsaction, da er det Folkethinget, der i saa Henseende har at sætte Sagen i Bevægelse; saalange Folkethinget forholder sig roligt, saalange Rigsretten ikke har dømt, maae vi gaae ud fra, at disse Love og Anordninger ere lovlige; vi maae bruge dem saaledes som de ere, ja det kunde være en ligesaa stor Behagelighed, om ved en Rigsretsdom Anordningen holdtes i Kraft, som om det Modsatte var Tilfældet.“

Smidertid kunde jeg dog ogsaa tænke mig, at Regjeringen i denne Actionens Fremme kunde see en Hindring for Fællesforfatningens Fremme. Dersom dette skulde være Tilfældet, saa vilde Sagen for mig stille sig anderledes. Det har jeg allerede tilladt mig strax at udtale, da jeg medunderskrev Forslaget. For mig er det nemlig Hovedsagen at bringe Fællesforfatningen tilende; alt Andet er for mig en Biting (Hør!); at faae Fællesforfatningen bragt til en virkelig Ende, det er for mig det, hvorpaa vi først og fremmest skulle anvende vor Kraft. Vor Tanke har allerede strax fra Begyndelsen af været henledet derpaa, og det var ikke først nu ved den Udtalelse fra den ærede Rigsdagsmand, der sidst satte sig, at Opmærksomheden er bleven henledet derpaa. Seer Regjeringen i Actionens Fremme en Hindring for Fællesforfatningens Fremme, saa lægge vi Ansvaret for, at Fællesforfatningen ikke bliver fremmet, over paa Ministeriet. Idet Rigsdagen paa den ene Side fuldkommen slutter sig til Ministeriet, maa dette paa den anden Side bære Ansvaret, dersom, som Følge heraf, Forfatningsværket standses, medens det dog er en Selvfølge, at Folkethinget ikke derfor giver denne Sag fuldstændigt ud af sin Haand, men kun for en Tid stiller den i Bero.

Jeg har nu tilladt mig her at udtale mig fuldstændigt, saaledes som jeg har yttret mig ved den foreløbige Forhandling imellem de enkelte Medlemmer om dette særdeles vigtige Spørgsmaal.